

higher education: preservation of educational quality provided for reduction of teaching load and increase of self-development.

Implementation of the above developments in postgraduate education system of the Ministry of Internal Affairs (the second direction) is able to provide with: 1) possibility of distance mastering of the material; 2) constant connection of the scientific and teaching staff of the higher education establishments and practical employees by means of modern information technologies; 3) consulting, intermediary and final controls passing without visiting the educational establishment. It will promote much effective time usage for practical employees as well as costs cutout for the Ministry, whereas in case of «classic» approach to the postgraduate education funds are allocated for officials' travels.

Distance education in this work is considered as organization of the nationwide professional discourse. In particular, analyzed is potential of distance education technologies for the purposes of solution of the most complicated problem of the national criminal justice – problem of quality increase and provision of judicial practice integration.

Key words: *distance learning technologies, the quality of education, higher legal education.*

УДК 342.95:349.6

**В.М. Комарницький,
Р.Ф. Сабіров**

**МЕХАНІЗМ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ:
ПОНЯТТЯ ТА СКЛАДОВІ**

У статті визначено поняття механізму адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки; досліджено основні складові механізму адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки; проаналізовано компетенцію органів державної влади та місцевого самоврядування, що забезпечують екологічну безпеку.

Ключові слова: *механізм, адміністративно-правове забезпечення, екологічна безпека, навколишнє середовище, екологічні права, адміністративно-правові норми, адміністративно-правові відносини.*

Постановка проблеми. Серед багатьох актуальних теоретичних проблем, що мають суттєве науково-практичне значення, важливе місце належить екологічній функції держави. Відносно новим явищем у регламентації екологічної функції держави стало закріплення в Конституції України [8] положень, у яких зазначається, що забезпечення екологічної безпеки та підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави.

Однією з основних екологічних функцій держави є реалізація комплексу адміністративно-правових заходів щодо забезпечення екологічної безпеки.

ки, а саме: діяльність у сфері охорони та покращання стану навколишнього середовища, регулювання природокористування, підтримання екологічної рівноваги та захисту екологічних прав громадян.

Зазначена функція держави лише в останні роки стала предметом спеціальних наукових досліджень. У юридичній літературі державна діяльність із забезпечення екологічної безпеки також не визнавалася самостійною функцією. Лише наприкінці ХХ ст. екологічна функція держави стає предметом самостійних досліджень в адміністративному праві. На цей період також припадає початок розвитку системи природоохоронних органів держави, громадських організацій та екологічного законодавства, а вказаний напрям діяльності держави визнається однією з основних функцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми забезпечення екологічної безпеки ґрунтовно розглядали такі вчені, як: В.І. Андрейцев, Б.М. Данилишин, В.І. Ізмалков, А.Б. Качинський, М.М. Кисельов, Б.Г. Розовський, О.М. Хіміч, Є.В. Хлобистов, Ю.С. Шемшученко та інші. Однак проблеми забезпечення екологічної безпеки у своїй більшості не пов'язувалися з аналізом відповідної адміністративно-правової функції держави.

Формування цілей. Нашою метою є визначення поняття механізму адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки, дослідження основних складових механізму адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки та здійснення аналізу компетенції органів державної влади та місцевого самоврядування, що забезпечують екологічну безпеку.

Виклад основного матеріалу. Поняття адміністративно-правового забезпечення та його механізму в теорії права являє собою методологічну категорію, що забезпечує наукове бачення таких філософсько-орієнтованих явищ правової дійсності, як правовідносини, юридичні норми, акти реалізації та застосування прав і обов'язків тощо. Спеціалісти багатьох галузей знань, зокрема й у галузі права, для найбільш оптимального визначення частин цілого, що взаємодіють, здебільшого вживають термін «механізм».

Поняття «механізм правового забезпечення» одним із перших у науку права ввів С.С. Алексєєв, розкривши також і його зміст. На погляд ученого, під механізмом правового забезпечення слід розуміти взятую в єдності сукупність юридичних засобів, за допомогою яких забезпечується правовий вплив на суспільні відносини [2, с. 30]. А сам процес правового забезпечення складається із кількох стадій: 1) регламентація суспільних відносин; 2) дія норм права, унаслідок якої виникають та змінюються правові відносини; 3) реалізація суб'єктивних прав і обов'язків. Крім цього, виділяють і четверту факультативну стадію – застосування норм, тобто індивідуальні приписи застосування норм права.

Із названими стадіями забезпечення взаємодіють три основні його елементи або частини механізму: юридичні норми, правовідносини та акти реалізації суб'єктивних юридичних прав і обов'язків. Разом із правовою культурою, правосвідомістю та іншими вони перебувають у послідовному, закономірному зв'язку та утворюють єдину систему юридичних засобів, здатних впливати на суспільні відносини.

В.Н. Протасов, увівши в науковий обіг термін «механізм правового впливу», визначив його поняття, обґрунтувавши пряме його відношення до встановлення заборон на певні дії, правоздатність суб'єктів права, а також компетенцію посадових осіб певних органів і взаємозв'язки між учасниками суспільних відносин у вигляді правовідносин [14, с. 85].

В.М. Горшеньов у одному з досліджень доходить висновку, що під механізмом правового забезпечення розуміються способи реалізації права, впливу та їх проміжні ланки – правовідносини, що переводять нормативність права до впорядкування суспільних відносин [6, с. 154].

Отже, загальнотеоретичні положення наукових праць названих учених і стали підґрунтям для визначення механізму адміністративно-правового забезпечення.

Аналізуючи механізм адміністративно-правового забезпечення, В.К. Колпаков та О.В. Кузьменко зазначають, що комплекс державно-правових механізмів забезпечує загальне функціонування правової системи. На сьогодні діє ціла низка детермінованих правових механізмів: механізм дії права, механізм правового забезпечення, механізм соціального управління, механізм правотворчості, механізм державного управління, механізм правового впливу та механізм забезпечення правових режимів. Так, до частини режиму законності як складової механізму забезпечення правового режиму вчені відносять утворення організаційно-структурного характеру та організаційно-правові методи [7, с. 152].

І.П. Голосніченко під механізмом адміністративно-правового забезпечення розуміє сукупність адміністративно-правових заходів, що здійснюють вплив на суспільні відносини, які виникають у процесі реалізації виконавчої влади. До його структурних елементів учений відносить норми адміністративного права, акти тлумачення норм адміністративного права, адміністративно-правові відносини та акти реалізації адміністративно-правових норм і відносин [5, с. 75].

На нашу думку, найбільш слушною є позиція Ю.О. Тихомирова, який, урахувавши сучасні суспільні відносини, досліджує систему адміністративно-правового забезпечення (механізм забезпечення, підзаконний характер адміністративно-правового забезпечення та адміністративно-правові режими на підставі аналізу процесів, що пов'язані з динамікою державного управління, розкриває її співвідношення з механізмом адміністративно-правового управління) [15, с. 174].

Виходячи з наведеного, вважаємо, що під механізмом адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки можна розуміти цілісну систему правових заходів, за допомогою яких здійснюється нормативне впорядкування організації й функціонування об'єктів управління, вплив на суспільні відносини у сфері забезпечення екологічної безпеки для виконання суб'єктами встановлених обов'язків щодо охорони навколишнього середовища, захисту екологічних прав і свобод громадян в умовах дії спеціальних адміністративно-правових режимів.

Уважаємо за доцільне охарактеризувати також складові механізму адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки. Це важливо ще й тому, що ускладненість цього механізму пояснюється багаторівневою структурою системи органів, до компетенції яких тією чи іншою мірою віднесені завдання щодо забезпечення екологічної безпеки, їх функціонування в умовах чисельних адміністративно-правових режимів і наявності значної кількості різноманітних нормативно-правових актів, що регулюють відносини у зазначеній сфері.

На наш погляд, складна структура та постійний розвиток механізму адміністративно-правового забезпечення, поява або зміщення актуальності та ролі його окремих складових і зумовлюють необхідність аналізу різних точок зору вчених.

Так, С.С. Алексєєв до елементів (складових) механізму правового забезпечення відносить: правові відносини, юридичні норми, нормативні юридичні акти, акти реалізації суб'єктивних юридичних прав і обов'язків, правову культуру та правосвідомість, що в закономірному та послідовному зв'язку створюють єдину систему впливу юридичних засобів на суспільні відносини [2, с. 35].

До елементів механізму правового забезпечення, на погляд А.М. Вітченка, належать акти застосування права, норми права різного призначення, діяльність посадових осіб і організацій щодо втілення їх у життя [4, с. 42].

І.І. Веремєєнко до складу механізму правового забезпечення як його невід'ємну частину відносить не тільки діяльність державних і громадських організацій, а й нормативні акти цих організацій, що спрямовуються на втілення у соціальну практику юридичних норм [3, с. 51].

Ураховуючи викладене, вважаємо, що до основних складових механізму адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки слід віднести: 1) норми адміністративного законодавства, зокрема й відомчих нормативних актів із питань охорони навколишнього середовища; 2) природоохоронні адміністративно-правові відносини управлінського характеру; 3) практичну діяльність апаратів, служб та окремих працівників правоохоронних і природоохоронних щодо забезпечення екологічних прав громадян. Убачається доцільним зазначити, що істотно впливають на дієвість цього

механізму також загальні й галузеві принципи права, правосвідомість, правова культура та правова активність працівників.

Розглянемо основні складові механізму адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки більш детально. Так, адміністративно-правові норми являють собою правила поведінки, що встановлюються державою, метою яких є регулювання суспільних відносин. Оскільки вони виникають, змінюються або припиняються у сфері функціонування механізму виконавчої влади (у сфері державного управління), то їх прийнято називати управлінськими.

Регулююче призначення *адміністративно-правових норм* виявляється в тому, що вони можуть встановлювати, за яких умов відповідають вимогам закону певні дії, що вчиняються посадовими особами органів виконавчої влади, державними й громадськими організаціями та громадянами у сфері державного управління. Також слід зазначити, що в адміністративно-правових нормах вказується, які дії робити можна, які необхідно, а від яких варто утриматись.

Таким чином, у цих правових нормах або пропонується певний варіант належної поведінки, або він дозволяється при дотриманні передбачених нормами умов, або, нарешті, здійснення певних дій забороняється. Тим самим створюється правовий режим поведінки сторін (учасників) управлінських суспільних відносин.

В *адміністративних правовідносинах* як основному елементі механізму адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки індивідуалізуються положення тієї або іншої норми адміністративного права, визначається характер, права, обов'язки, функції, завдання й відповідальність учасників (суб'єктів і об'єктів управлінських відносин). Ці правові відносини впливають на управлінські процеси через волю й свідомість їх учасників (сторін), виступають як кінцевий результат узгодженості управлінського, підпорядкуючого й перетворюючого впливу з боку суб'єкта управління на об'єкти управління в процесі реалізації функцій і завдань державного управління [2, с. 178].

Право само по собі не може бути реалізовано без застосування відповідних способів і засобів його забезпечення, тому органи виконавчої влади, державного управління, адміністрації органів місцевого самоврядування, їх уповноважені посадові особи, здійснюючи повсякденні функції й завдання державного управління, наділяються державно-владними повноваженнями щодо застосування в необхідних випадках примусових заходів або стимулювання добровільного виконання управлінських рішень.

Вирішальною особливістю адміністративно-правових відносин є те, що завжди однією зі сторін виступає носій юридично-владних повноважень відносно інших суб'єктів, якими його наділено адміністративно-правовими нормами. Адміністративно-правові відносини, зазвичай, фо-

рмуються у сфері суспільного життя особливого характеру – публічному (самоврядному і державному) управлінні, у зв'язку зі здійсненням своїх владно-розпорядчих функцій органами виконавчої влади. Вказана особливість адміністративних правовідносин впливає зі змісту предмета адміністративно-правового регулювання.

Отже, доходимо висновку, що адміністративно-правові відносини завжди мають публічно-правовий характер, оскільки один з їх суб'єктів обов'язково має юридично-владні повноваження щодо інших учасників цих відносин, а виникнення адміністративно-правових відносин являє собою юридичний рівень прояву загальної волі держави в реальній поведінці конкретних суб'єктів.

Далі більш детально розглянемо *систему органів законодавчої, виконавчої влади та місцевого самоврядування*, які за допомогою адміністративно-правових заходів здійснюють забезпечення екологічної безпеки України. Організаційне та правове забезпечення екологічної безпеки є однією з важливих функцій державних органів та органів місцевого самоврядування. Компетенцію суб'єктів, які займаються проблемами забезпечення екологічної безпеки, та їх повноваження можна охарактеризувати через визначення системи (класифікацію) заходів, які ними використовуються.

Верховна Рада України відповідно до Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» [13] визначає державну політику у сфері забезпечення екологічної безпеки та виконує інші функції, зокрема, й правового характеру: 1) визначає основні напрями державної політики в галузі охорони навколишнього середовища; 2) затверджує загальнодержавні екологічні програми; 3) визначає правові основи регулювання відносин у галузі охорони навколишнього середовища, у тому числі щодо прийняття рішень про обмеження, зупинення (тимчасово) або припинення діяльності підприємств і об'єктів у разі порушення ними законодавства про охорону навколишнього середовища; 4) визначає повноваження Рад, порядку організації та діяльності органів управління в галузі охорони навколишнього середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки; 5) встановлює правові режими зон надзвичайної екологічної ситуації, статус потерпілих громадян та оголошує такі зони на території України.

Місцеві Ради згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [9] несуть відповідальність за стан навколишнього середовища на своїй території і в межах своєї компетенції: 1) дають згоду на розміщення на своїй території підприємств, установ і організацій у визначеному законом порядку; 2) затверджують із урахуванням екологічних вимог проекти планування й забудови населених пунктів, їх генеральні плани та схеми промислових вузлів; 3) видають і скасовують дозволи на відособлене спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення; 4) затверджують місцеві екологічні програми; 5) забезпечують

інформування населення про стан навколишнього середовища, функціонування місцевих екологічних автоматизованих інформаційно-аналітичних систем.

Державна екологічна інспекція Міністерства екології і природних ресурсів України відповідно до покладених на неї завдань [11]: 1) здійснює узагальнення практики застосування екологічного законодавства та надає пропозиції щодо його вдосконалення; 2) проводить державний нагляд за додержанням вимог екологічного законодавства 3) має право складати протоколи про адміністративні правопорушення та розглядає справи про адміністративні правопорушення, накладає адміністративні стягнення; 4) надає приписи щодо зупинення дії чи анулювання дозволів, ліцензій, сертифікатів, висновків, рішень, лімітів, квот, погоджень, свідоцтв на спеціальне використання природних ресурсів, викиди та скиди забруднюючих речовин у навколишнє середовище, розміщення відходів, поводження з небезпечними хімічними речовинами, транскордонне переміщення об'єктів рослинного і тваринного світу, ліцензій на проведення землевпорядних та землеоціночних робіт, а також щодо встановлення нормативів допустимих рівнів шкідливого впливу на стан навколишнього природного середовища; 5) вносить у встановленому порядку вимоги щодо приведення у відповідність із законодавством прийнятих ними рішень у сфері охорони навколишнього середовища, використання, відтворення та охорони природних ресурсів.

Прокуратура України згідно з положеннями Закону України «Про Прокуратуру України» [12] правозахисну діяльність у сфері охорони навколишнього природного середовища передусім спрямовує на: 1) захист життя і здоров'я громадян, навколишнього природного середовища від негативного впливу господарської та іншої діяльності, особливо при поводженні з токсичними, радіоактивними й іншими небезпечними для довкілля речовинами, побутовими, промисловими відходами, зокрема при їх ввезенні, транспортуванні та захороненні на території України; 2) відшкодування збитків, заподіяних природним ресурсам унаслідок порушення природоохоронного законодавства, нецільового використання бюджетних та інших коштів, виділених на охорону навколишнього середовища, ліквідацію наслідків екологічного забруднення, природних і техногенних явищ та їх попередження; 3) захист інтересів громадян і держави у сфері земельних відносин шляхом комплексного застосування правозахисних, представницьких та кримінально-правових засобів прокурорського реагування на порушення закону.

Правозахисну діяльність органи прокуратури здійснюють із урахуванням стану законності, використовуючи статистичні та аналітичні дані відповідних контролюючих, правоохоронних, інших державних органів, даних моніторингу навколишнього середовища,

кадастрів природних ресурсів, Єдиного державного реєстру судових рішень, повідомлень засобів масової інформації, юридичних осіб і громадян про порушення екологічного законодавства.

Компетенція **органів внутрішніх справ України** щодо забезпечення екологічної безпеки складається із сукупності повноважень у зазначеній сфері, які покладено на окремі структурні підрозділи міліції (служба дільничних інспекторів міліції, патрульна служба, карний розшук, служба боротьби з економічною злочинністю, підрозділи дозвільної системи, підрозділи державної автомобільної інспекції, слідчі підрозділи) та Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

У процесі правозастосовної практики діяльності органів внутрішніх справ використовуються різноманітні форми й методи боротьби з порушеннями природоохоронного законодавства. Серед них можна виділити: своєчасне запобігання, виявлення та припинення екологічних правопорушень, а також джерел екологічних забруднень, об'єктів, які становлять потенційну небезпеку для навколишнього середовища; здійснення ефективного нагляду за зберіганням, транспортуванням і використанням високотоксичних, радіоактивних й інших небезпечних речовин; ретельне розслідування екологічних злочинів та інші.

Висновки. Підсумовуючи наведене, необхідно зазначити, що під механізмом адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки можна розуміти цілісну систему правових заходів, за допомогою яких здійснюється нормативне впорядкування організації й функціонування об'єктів управління, вплив на суспільні відносини у сфері забезпечення екологічної безпеки з метою виконання суб'єктами встановлених обов'язків щодо охорони навколишнього середовища, захисту екологічних прав і свобод громадян в умовах дії спеціальних адміністративно-правових режимів.

До основних складових механізму адміністративно-правового забезпечення екологічної безпеки слід віднести: норми адміністративного законодавства, зокрема й відомчих нормативних актів з питань охорони навколишнього середовища; природоохоронні адміністративно-правові відносини управлінського характеру; практичну діяльність правоохоронних і природоохоронних апаратів, служб та їх окремих працівників щодо забезпечення екологічних прав громадян.

Використані джерела:

1. Адміністративне право України : академічний курс : підручник : у двох томах : том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). - К. : Юридична думка, 2004. - 584 с.
2. Алексеев С. С. Механизм правового регулирования в социалистическом государстве / С. С. Алексеев. - М., 1966. - 374 с.

3. Веремеенко И. И. Механизм административно-правового регулирования в сфере охраны общественного порядка / И И Веремеенко. – М. : ВНИИ МВД СССР, 1982. – 176 с.
4. Витченко А. М. Механизм правового регулирования социалистических общественных отношений, его понятие и структура / А. М. Витченко // Вопросы теории государства и права. – 1968. – Вып. 1. – С. 41–49.
5. Голосніченко І. П. Адміністративне право України (основні категорії і поняття) : [посібник] / І. П. Голосніченко. – Ірпінь, 1998. – 144 с.
6. Горшенёв В. М. Способы и организационные формы правового регулирования в социалистическом обществе / В. М. Горшенёв. – М. : Юрид. лит., 1972. – 254 с.
7. Колпаков В. К. Нелегальна міграція: генезис і механізм протидії : [монографія] / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2002. – 254 с.
8. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
9. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
10. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 року № 1264-XII – Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
11. Про Положення про Державну екологічну інспекцію України : Указ Президента України від 13 квітня 2011 року № 454/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 29. – Ст. 1260.
12. Про Прокуратуру України : Закон України від 05 листопада 1991 року № 789-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.
13. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 14–17. – Ст. 133.
14. Протасов В. Н. Что и как регулирует право : [учебное пособие] / В. Н. Протасов. – М. : Юрист, 1995. – 185 с.
15. Тихомиров Ю. А. Курс административного права и процесса / Ю. А. Тихомиров. – М., 1998. – 376 с.

Комарницький В.М., Сабиров Р.Ф. Механизм административно-правового обеспечения экологической безопасности: понятие и составляющие

В статье определяется понятие механизма административно-правового обеспечения экологической безопасности; исследуются основные составляющие механизма административно-правового обеспечения экологической безопасности; анализируется компетенция органов государственной власти и местного самоуправления, обеспечивающих экологическую безопасность.

Ключевые слова: *механизм, административно-правовое обеспечение, экологическая безопасность, окружающая среда, экологические права, административно-правовые нормы, административно-правовые отношения.*

Komarnitskyi V.N, Sabirov R.F. The mechanism of administrative and legal ensuring of environmental security: concept and components

The article defines the concept of the mechanism of administrative and legal ensuring of environmental security as a whole system of legal measures by which regulatory streamlining of the organization and functioning of facilities management, the impact on social relations in the sphere of environmental security with the aim of fulfilling stakeholders statutory duties on environmental protection, protection of environmental rights and freedoms of citizens in the conditions of the special administrative-legal regimes.

Examines the major components of the mechanism of administrative-legal environmental security among which are: norms of administrative law, including the departmental regulations for the protection of the environment; environmental administrative-legal relations managerial nature; hands-on activity devices, services, and private law enforcement and environmental protection to ensure environmental rights of citizens. Analyzes the competence of state authorities and local self-government, ensuring environmental safety, among which are: the Verkhovna Rada of Ukraine defines the state policy in the sphere of ensuring environmental safety and perform other functions, including of a legal nature; Local Councils are responsible for the environment in their territories; State environmental Inspectorate of the Ministry of ecology and natural resources of Ukraine carries out state supervision over compliance with environmental legislation; The Prosecutor's office of Ukraine carries out human rights activities in the field of environmental protection; the Ministry of internal Affairs of Ukraine competence for ensuring environmental security which consists of a combination of powers in this area, are assigned to separate structural unit of the police and the State service of Ukraine for emergency situations.

Key words: mechanism, administrative and legal support, environmental safety, environment, environmental law, administrative law, administrative legal relations, the Verkhovna Rada of Ukraine, Local Councils, State environmental Inspectorate of the Ministry of ecology and natural resources of Ukraine, the Prosecutor's office of Ukraine, internal Affairs bodies of Ukraine.

УДК 311.42

**С.В. Пеньков,
А.В. Шендрік****ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОВС УКРАЇНИ**

У статті розглянуто сутність та роль інформаційно-аналітичного забезпечення оперативних підрозділів ОВС. Окреслено основні завдання, що вирішуються за допомогою інформаційно-пошукових систем і підсистем, констатовано важливість належного володіння можливостями аналітичних інформаційно-пошукових систем та необхідність вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення оперативних підрозділів ОВС, що реалізують свої функціональні повноваження.

Ключові слова: інтегрований банк даних, інформаційно-аналітичне забезпечення, інформаційно-пошукові системи, оперативні підрозділи, оперативно-розшукова діяльність.